Ч. 237 (11.587). Львів, четвер 24. жовтня 1929. Поштова оплата заплачено ryczałtem. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Наша Америка.

Львів, 23. жовтня 1929.

Значна частина польської преси систематично веде кампанію за опанування „кресів“, за збільшення на них польського елементу. Ми вже приводили ніби то лист якогось „кресового“ поміщика, який бідкається, що з парцеляції користають місцеві селяни. Реферували ми теж характичну статейку пос. Ярузельського, який для польських поміщиків на „кресах“ вимагає „флюїду симпатії“, бо — мовляв — вони є основою польського стану посідання.

До цієї теми знову вертає пропаґатор опановування „кресів“ — „Іл. Кур. Цодзєнни“, знову поміщуючи журбою і болем просякнутий лист якогось „Кресовця“. Здається, що ті „листи“ передового представника польської жовтої преси є або препаровані, або підмальовувані таки в редакції „курерка“. Та це не змінює ситуації, напряму і напруження веденої кампанії.

Отже сумні вісти з „кресів“ голосить краківський бульварний орган. А сумні вони тим, що на „кресах“ ніби то зменшується кількість поляків. Хто не втікає до Арґентини, Бразилії, Канади, той старається перенестися на Холмщину або до польських центральних воєвідств. Також інтеліґенція мріє про переносини до центру. А причина цього гону та, що на Волині замало поляків. Розбиті на всякі партійки, вони не в силі власними засобами щонебудь створити. Бажаючи спинити дезерцію польського елементу зі східних „кресів“, треба би створити сильні польські оселі і райони. Занадто сильно не може тут інґерувати уряд, але про збільшення і закріплення польського елементу повинно подумати польське громадянство. Отже що і як робити?

„З Волині виїзджають тисячі українських родин. Еміґраційний рух є такий сильний, що ціна землі впала дуже значно. Є місцевости, з яких виїхала би половина населення, колиб саме не впала ціна землі так значно, що здобута сьогодні ціна купна не вистане на покриття коштів подорожі“.

Одночасно і з центральних польських воєвідств виїзджає багато поляків до полудневої Америки, на кольонізаційні терени Перу. Треба заснувати кредитове товариство, яке викуплювало би землю від тих, що покидають Волинь, а опісля на ті землі спрямовувати кольоністів із центральної Польщі. Пощо виїзджати до Перу, коли таку саму Америку можна мати тут, на східних „кресах“.

Кольонізація Волині і взагалі „кресів“ має величезне значіння. Тому треба посилити „кресову“ акцію, треба на „креси“ спрямувати кольонізаційну хвилю, побудувати там дороги і шляхи, субвенціонувати польські суспільні установи.

„На окраїнах є нас (поляків! — Ред.) замало. Є нас усе менше, але мусить нас бути там більше. Візьмімся раз порядно до тих східних країв, про які постійно говоримо і пишемо. Еміґруймо... на східні окраїни. Нехай польське громадянство кинеться до великої кольонізаційної акції східних окраїн, яка то акція є його першим і найсвятішим обовязком. Акцію мусить взяти на себе само громадянство! З тим фальшивим наставленням нашої ментальности, з тим — так сказатиб — психічним етатизмом, який жадає всього від уряду, мусимо раз зірвати. Уряд може бути опікуном, мусить бути навіть керманичем суспільної акції, але нездоровим явищем було би вважати уряд нянькою невлаштованого, неповнолітнього громадянства. Їдім на окраїни! Замісць плянтувати каву в Перу, залишім садім бураки і картоплю на східних „кресах“!

Може трохи за широко зупинилися ми над кольонізаційною кампанією польської преси, а спеціяльно найбільш поширеного краківського жовтого орґану. Та кампанія має подвійне завдання: 1) спинити відплив недавно насадженого і щедро підтримуваного польського елементу та поширити польський кольонізаційний терен на Волині і взагалі на сході не тільки шляхом парцеляції поміщицької землі між польське населення з центральних воєвідств, але ще й шляхом викупна землі від українського селянства.

Українське населення поквапно еміґрує не лише з Волині, але й з Галичини. Еміґрує воно в світ за очі, за океан, утікає від своєї біди і нужди. Якась еміґраційна горячка захопила наше населення. Спиняє його, як твердить краківський орган — тільки занадто низька ціна землі, яка не вистарчає на покриття коштів подорожі. Колиб не те, то еміґраційний рух за море приняв би характер мандрівки народів.

В значній мірі це явище є зрозуміле. Волинь і взагалі північні землі є страшенне запущені. В них, як і взагалі у всі східні землі нічого не вкладається, не переводиться ніяких інвестицій. Хліборобство не оплачується, культурний стан земель є дуже підсталий, а варстати праці не лише не поширюються, але зменшуються.

Та не зважаючи на ці сумні умовини, ми не можемо легковажно ставитися до рідної землі. Нашою основою є земля. Втратити її — значить: втратити основу, єдину тверду базу, і не лише захитатися, але й пропасти.

Вже нераз звертали ми увагу на наші північні землі, на потребу зацікавлення ними, на поширення нашого елементу на північ. Галичина — поруч шлеського промислового району — є найбільш перенаселеною країною у сучасній Польщі. А як хліборобський терен є рішуче найбільш перенаселеною. Роздріблення селянських господарств, малоземелля і безземелля доходить до краю. В таких умовах навіть еміґрація не є можлива з огляду на недостачу засобів на подорож. Тому все таки легше є добитися на Волинь і Полісся, як до Бразилії, Арґентини чи Перу.

Правда, на перешкоді нашого поширення на північні землі стоять величезні перепони: зовнішні і внутрішні, залежні від нас і від посторонніх чинників, відносини політичні, економічні, комунікаційні і психічні. Але їх усіх треба переборювати вперто, завзято і систематично. На північних землях криються величезні можливости розвитку. При відповідній організації вони не лише можуть бути тереном для надміру нашого хліборобського населення, але й для надміру наших інтеліґентських сил. Без сумніву, Америка є серед нас, на нашій національній території. Треба її тільки бачити, мати відвагу й підприємчивість та велику любов до рідної землі.

ЗАМІТКИ і ВІДГУКИ.

Польська „кривда“ на Волині.

Довідуємося з польської преси, що польське населення на Волині терпить кривду через „фатальну шкільну політику“. Про це між іншим пише вимовно „Земя Волиньска“ з 13. ц. м. ось так:

„В багатьох місцевостях воєвідства, головно в ковельському повіті, місцеві чинники зовсім не беруть на увагу інтересів польського населення, головно поселенців, при організуванні шкільної сітки. Дуже часто засновується школу в чисто руській місцевости, хоч пункт находиться в недалекому польському селі або в польській кольонії. Те саме населення, **не маючи змоги запевнити своїм дітям науки в рідній мові,** звертається безуспішно до влади, прохаючи заснувати польську школу в польському селі. Наслідки такої поведінки з населенням є фатальні. Бо польські діти, не маючи змоги чи не хотячи ходити до сусідніх руських шкіл, зовсім не вчаться і в той спосіб збільшується кількість анальфабетів.

„Подібний стан річей, подиктований „виною політикою“, вдаряє перш усього в державні і національні інтереси. Таж ніхто не зможе заперечити, що польське населення є головним стовпом польської державности на окраїнах. А як те населення трактується, на те питання можуть відповісти поляки з кольонії Вулька-Порска, з кольонії Ставки, з кольонії Локувка, з Піщи й інших місцевостей, які від довшого часу даремне просять і благають, щоби їм створити польські школи. Русинізація державного шкільництва ведеться, на жаль, дальше. В цьому шкільному році наступив сильний приплив учителів-русинів, що головним чином походять зі Сх. Малопольщі. На загальну кількість подань, звернених до волинської шкільної влади II. інстанції, взято на увагу близько 70 процент подань учителів-українців. Цей величезний відсоток, ненотований ще в такій висоті на Волині, кривдить не лише учителя-поляка, але одночасно стверджує, що в теперішніх часах за посаду на Волині можуть старатися перш усього учителі-українці“.

Посторонний читач, який не знає дійсних відносин, міг би в голову заходити, як це так діється в польській державі, що польське населення терпить таку велику кривду і не може добитися навіть школи для своїх дітей. Одначе та справа буде зовсім інакше представлятися, коли уявимо собі, що на основі останнього (не зовсім повного) перепису з 1921 р. Волинь має 75 процент українського населення, а українських шкіл має 5 (пять), менше, як чеські кольоністи. Це хіба вистачає для зрозуміння польської кривди.

Щож торкається ніби то упривілеєння учителів-українців, то було би дуже бажане, щоби „Земя Волиньска“ подала кількість учителів поляків та українців на Волині.

Церковні справи.

Висвячення о. д-ра Івана Бучка.

ПАТ повідомляє з Риму, під датою 21. ц. м.: Сьогодня відбулося в церкві української колеґії під омофором св. Сергія висвячення нового греко-католицького епископа о. д-ра Івана Бучка, при участи митрополита Шептицького й епископів: Хомишина зі Станиславова й Коциловського з Перемишля. Присутні були між іншими радники польської амбасади при Ватикані Яніковський і Комарніцький. Одночасно нині розпочала свої наради конференція всіх греко-кат. епископів.

Конференція греко-кат. епископів.

Про цю конференцію Католицька Пресова Аґенція подає такі вісти:

Це вже друга конференція українського епископату. Перша відбулася тому два роки (спільно з представником греко-кат. болгарів). Тоді рішено, що такі конференції будуть відбуватися що два роки по черзі у всіх місцевостях, де резидують греко-кат. епископи. А що пять літ, окрім того, малаб відбуватися конференція в Римі. В цьому році конференція відбувається в Римі з тою думкою, аби зложити поклін папі з нагоди його ювилею. Предметом цеї конференції має бути єдність ритуалу, карність, літургія, целібат і фінансові справи.

В справі целібату тенденцією Апостольської Столиці є, щоб його вводити постепенно до обрядів, які його не мають, але тут слід поступати дуже поволи і з великою обережністю, аби православне духовенство, використовуючи цю новість у церковній карности, не зробило з того зброї для поборювання католицької церкви. Тепер українські священики, що зберігають целібат, творять ледви 5 відсотків цілого українського духовенства. Зі справою целібату вяжеться тісно економічне становище духовенства. Нинішнє українське духовенство є назагал убоге, а якби було й дальше обтяжене родиною, то цей тягар зріс би ще більше.

Щодо справи обрядів і карности, то конференція спеціяльно займеться причинами, які відносяться в першу чергу до тайни хрещення і подружа. Бажанням Апостольської Столиці є, аби обряди кожної народности були строго зберігані. Справа ця не нова, а щоб уникнути не-

порозумінь. Св. Конгрегація для поширювання віри видала в р. 1863 відомий декрет, званий „Конкордія", на основі якого унормовано подружа між католиками латинськими й українськими.

Куди пішли ті, що відпали в Америці від греко-кат. церкви?

Свящ. д-р Микола Копачук, відомий православний священик на Буковині, а опісля в Америці, перейшов до греко-кат. церкви і є тепер священиком в дієцезії еп. Богачевського. Як добрий знавець церковних відносин серед нашого народу в Злучених Державах, куди він виїхав зараз по розвалі української державности, отже перед 10 роками, описує він в „Америці" анархію на церковному полі серед тих, що відпали від дієцезії еп. Богачевського, в таких словах:

„І справді та одробина наших людей, що під впливом агітації відкололася від нашої церкви, не створила одностайної групи, а розпалася, так сказатиб, на атоми; одні „піддалися" автокефалам, другі основували власну „метрополію", треті остали „самостійниками" під адміністратурою з Алентави, Па., четверті держаться о. Білянського, пяті творять ні-від-кого незалежну „церковну республику" з о. Кульматицьким на чолі, шесті знову „самі в собі" мають такуж республику під кермою о. Пашкевича, і т. д. в безконечність. Словом: церковна отаманщина ще ніколи від початку світа не була в такому розцвіті, як сьогодні серед американських українців. Політична й мілітарна отаманщина, як про це пишуть згідно всі українські автори военних і революційних споминів, розбила і вбила свого часу українську державу, а церковна отаманщина тут в Америці силкується розбити одиноку поважну церкву українців: католицьку церкву.

Реформа конституції в Австрії.

Канц. Шобер переговорював із представниками парл. партій у справі трактування в парляменті предложень, що торкаються реформи конституції. Після першого читання у вівторок віцішлють предложення до конституційної комісії. Після заг. дискусії в тій комісії виберуть субкомітет, якому приділять поодинокі уступи проекту та поправки, зголошені партіями. Підчас нарад уряд внесе проект у справі виборчої реформи.

Церковне „західництво".

(З нагоди статтей д-ра С. Томашівського п. н. „Церковна унія й українська національна ідея", опублікованих у „Новій Зорі".)

(Стаття надіслана.)

У нас дуже часто буває так, що давно актуальні на заході справи, актуальні перед 20-ти або й 30-ти літами, в нас нагло „відкривають" і подають до вірування як щось нове, а то й як щось обновлююче та спасенне. Так є і зі статтями п. д-ра С. Томашівського, опублікованими недавно на сторінках „Нової Зорі" п. н. „Церковна унія й українська національна ідея". З них виходить, що автор не дуже визнається в тому, які теперішні шляхи розвитку католицького життя на Заході.

Видно, що автор не чував про літургічну акцію, яку широко розвинули оо. Бенедиктини та інші чини, світське духовенство і навіть міряни, — акцію, яку благословили всі папи від Пія X. починаючи. Її завданням є відновлення в християнській суспільности заходу всіх старинних проявів літургічного життя так, щоби народня побожність як і ціле морально-аскетичне життя звернулося до своїх давних джерел. Щоби те, що колись було криницею і джерелом живої води для минувших поколінь, остало тепер знову засобом пробудження і оживлення гарячої та активної віри між католиками.

Автор, здається, не чув про те, що теперішня католицька богословія, а радше богословський рух за радою і благословенням римських папів звертається щораз більше і більше до автентичної, обновлюваної тепер схолястики (з XIII в.) св. Томи з Аквіну з одної сторони — та до старинних, патристичних думок — до думок св. Отців наших, учителів старинної церкви — з другої сторони.

Далі п. д-р Томашівський мабуть не хоче розуміти, що під впливом відродження католицької науки, її духа, перших віків, під впливом любови до передренесансових християнських звичаїв і католицького духа з часів передреформацією, як також під впливом кращого зрозуміння самої істотної правди нашої вселенської церкви — почався на заході величезний рух до пізнання старинного катол. сходу — з тих часів, коли то церква була не тільки существенно, але й географічно одною. Та давна єдність витворила загальні цінности, які були спільні для всіх католиків. Ті цінности є спільні не тільки під оглядом матеріяльної однозвучности, але й під оглядом рівнорядної подібности. Цей рух почався вже за папи Пія IX., який дуже любив українців і якому з вдячности поставлено памятник в церкві св. Юра у Львові. Цей рух розвивається від тоді під проводом римських вселенських архієреїв. Ми бачимо, як великим покровителем цього руху був папа Лев XIII. Папа Пій X. перший від довгих літ — впровадив відправу східного богослуження у св. Петрі, та особисто брав у ньому участь, відчитуючи деякі літургічні молитви по грецьки. Папа Бенедикт XV. утворив окрему римську конґреґацію для справ східної церкви. Таким чином папа підкреслив, що східня церква творить одну з дуже важних ділянок його пастирських обовязків. Вагу цеї справи особливо підніс ще й тим, що сам став на її чолі. Щож до папи Пія XI., то кожний знає, як він дуже інтересувався всім тим, що звязане зі сходом. Видно це добре з його енциклік про св. Йосафата та про схід, видно це на орієнтальному інституті та на загальному поширенні думки про схід на заході. Знаємо також з добре поінформованих джерел, що в цій акції відграє дуже поважну ролю Митрополит Кир Андрей.

За Льва XIII. найбільше може відчув і зрозумів практичний змисл та потребу того руху великий святитель, африканський кардинал Лявіжері, який, будучи на палестинському сході наказав, заложеним ним таки білим отцям створити мельхіцьку семинарію в Єрусалимі, в якій все мало бути по східньо-католицьки.

В короткій газетній статті не можна представити всього того, що діється в тій ділянці на Заході, тобто не можна змалювати повного образу теперішнього східнього руху між католиками на Заході.

Та певним є, що цей східний рух опирається-

ЛЕВ ЯСІНЧУК. 4)

Америка та її характер.

Веселість американців. — Їх побожність. — Ню Йорк як зразок.

Веселість американці уважають за одну з підстав людського життя. Вони люблять її. Американець працює з відданням усіх сил, але по праці хоче забути про труди. Одна з частей Ню Йорку Коні Айленд уладжена наче віденський Пратер, але в незвичайно побільшеному обемі. В одній зі забавових будівель є напис „Будьмо як діти". Інша річ, що ціле уладження так настроює, що люди плачуть від сміху. Те саме є у всіх відпочинкових місцевостях, як нпр. Атлантик Сити-Н. Дж., одному з найкращих купелевих надокеанських літнищ. Після весело переведених там хвилин наступає певне відсвіження мізку й фізичних сил; особливо літом збираються там не сотні тисяч, а міліони людей та купаються в соленій воді хвилюючого океану.

Ця риска безжурної американської веселости проявляється не тільки у відпочинковій забаві, але й національних маніфестаціях, як от у роді карнавалу, що припадає в осени, та у стрічі нового року. Тоді то люди просто перемінюються. Молоді й старі, мущини й жінки, перебираються в найдивогляднїші костюми і в ріжнородних масках, або й без них ходять вулицями, відвідуються, їздять на дахах авт, до яких поначіпають ріжних ланців, блях і горшків, чи старого заліза, та тарахкаючи тягнуться за автом; свищуть, трублять, вибренькують забавками й переганяються. Просто не ті люди. В нас подумали би: з глузду зїхали. А ті люди завтра преспокійно їдуть до роботи, бо все скінчилося.. Треба знову рік ждати на таку нагоду.

Дещо поважніще святкують 29. листопада „День подяки" за всі добра, яких Америка зазнала від долі напротязі року. У той то день обмежуються американці до обовязкового в кожній хаті печеного індюка та до національної ласомини „пая"; є це рід солодкого пляцка з крихкого тіста наповнюваний яблочною, або я іншою мармелядою.

В Америці церква відділена від держави. Нема ніякого примусу щодо релігії, щодо податку на удержання церкви, а в школі навіть на бажання батьків не вільно вчити дітей релігії. Можна би думати, що це свідчить про велику безбожність американців. Одначе в дійсности є зовсім інакше. Вони мають цілу масу релігійних товариств. Кожне місто має багато всяких церков, а при них ріжного рода виховних заведень. Американці у великій части побожні й виконують релігійні практики, приймають церковні уряди, а високо поважані вчені ходять у неділю з тацою за збіркою по церкві. Біблія в них це найбільш поширена книжка, яку найдете в кожному домі й кожній готельній кімнаті. Американці незвичайно толерантні. Тільки через ту велику терпимість можна собі пояснити подружжа в найріжнородніших релігійних комбінаціях.

Оповідав мені один священик, що його парохіянка вийшла заміж за атеїста. Але при цьому вона дуже побожна й виконує релігійні практики. Священик при нагоді познайомився з мужем тої парохіянки і в розмові запитав його, чи нема в них суперечок з приводу релігійних ріжниць. А він на те: „А чогож би? За 55 літ пожиття ще не було з тої причини суперечки. Цеж її бизнес". Навіть переїздні актори мають свої окремі церкви в Ню Йорку й Шикаго, де для них правиться богослуження в 3. годині зранку. Американського президента Кулиджа, а тепер Гувера часто фотографують при вході до церкви, або при виході. Навіть ті акторки, що майже голі танцюють на сцені, уважають свою наготу за спосіб заробітку, а після вистави йдуть до церкви де й сповідаються.

Немов персоніфікацією Америки, так сказатиб „сконденсованою" Америкою — це Ню Йорк. Тепер це 11 міліонове місто, а 300 років тому по найкращій частині міста, острові Мангетені гуляли індіяни, від яких купили цей острів голяндці за 24 доляри й заложили там місто Новий Амстердам. Коли східно-американські кольонії відпали від Нідерляндії і Швеції, а обняла їх Англія, то в р. 1674 англійський король, Кароль II. назвав Новий Амстердам у честь свойого брата, герцоґа з Йорку, Ню Йорк. Така історія зросту кожного американського міста. Ще не минуло 100 років, коли Шикаго мало 18 родин, а сьогодні має поверх 4.000.000 мешканців. Великим людським зусиллям можна би вважати вже одно те, що за несповних 100 років звезли на одно місце таку велику масу каміння, цегли та іншого матеріялу, з якого збудували місто.

Кольосальні будівлі, палати, широкі знаменито бруковані довжезні вулиці (Бродвей), на яких і під якими відбувається божевільний рух, найбільший в Америці університет, найбагатший музей, головокружна торгівля, безліч фабрик, море ріжнородного світла, що робить з ночі день, — це в найгрубших рисах поняття Ню Йорку. В европейських містах вибиваються споміж будівель на перший плян церкви, в Ню Йорку-ж банки й купецькі будівлі, а високі, гострі вежі церков, що намагаються вирости в небо, викликають спочуття до своєї немочі та безуспішної претенсії. Великі памятники ґенералів з визвольної війни, що на конях чи без них поставали на високих стовпах або постументах, в кожному европейському місті моглиб бути прикрасою, та тут виглядають просто смішними, як діточі оловяні жовнірики.

Хмара авт та автобусів плигає довгими вулицями, ріжнобарвні „стриткари" (трамваї) сунуть серединою вулиці, понад ними на залізному руштованні чотироторова надземна залізниця з деревляними стаціями над вулицею, а під землею рухливе життя довкола чотироторової підземельної залізниці. На дворі я під землею поїзд за поїздом, льокальний та експресовий, перевозять цілі маси народу з одного кінця на другий. Велитенські прегарні мости, підводні тунелі попід Годсон та Іст Рівер лучать головний остров з другими та з містом Джерсей Ситі вже в іншому стейті. Не даром то наші земляки уважають Ню Йорк за Америку. Мойому знайомому замітив у розмові один земляк: „коли я ще був там, в Америці"... „Або-ж ви тепер не в Америці", питає мій знайомий здивовано. „Но, відповідає земляк, там, у Ню Йорку. Там Америка". Дійсно...

(Продовження буде.)

ся на наведених нами заложеннях. Колиб п. Томашівський хотів більше довідатись про цей рух можемо йому радо служити всякими інформаціями. Треба додати ще й те, що п. Томашівський вибрав досить невідповідну хвилю, щоби нападати на все, що має якенебудь відношення до сходу у церковному житті. Він зробив це саме тоді, коли сам папа наказав впроваджувати всюди в латинських семинаріях катедри для поширювання знання про християнський схід, та доручив, щоби в кожній лат. дієцезії на цілім світі був бодай один священик, учений спеціяліст, що занявсяб східними справами виключно.

Всі порушені нами справи, про які п. Томашівський так мало знає, а які ведуть до відродження катол. сходу, мають свій початок з одної сторони в реакції проти всього того, що в XVII. і XVIII. в. після розбиття спільного релігійного життя Европи протестантизмом зродилося нездорового, партикулярного, парафіяльного і сентиментального у релігійному житті католиків а з другої сторони в намірі подати руку всьому тому, що на стариному сході є автентично католицьке, а що треба стягнути в одну цілість теперішнього католицького життя. На тих підвалинах виросла нова католицька акція.

Релігійний католицький захід у нашому віці надзвичайно розвиненої міжнародньої комунікації, у віці подвигів та змагань на культурному полі, у віці надзвичайного розвитку повітнього місіонарства, яке не має бути західним „культуртрегерством", але християнським поступом та розвитком кожної культури зокрема, зрозумів, що йому тісно в расово-західньому світогляді.

І в такому моменті, в такій атмосфері, зрозуміли католики заходу, що для їх власного життя, для добра їх душ, для піднесення католицької думки, треба краще ніж у минувшині зрозуміти вселенськість католицької церкви, та, що Схід зі своїми традиціями, літургією, зі своїм культом св. Отців, зі своєю окремою аскетикою має величезне значіння для висвободження католицької думки з тісних рямок якоїсь расової, західньої гегемонії.

П. Томашівський, здається, не хоче про все те знати. Він не хоче розуміти, що всетаки мала Галичина не може мати повного життя в собі без співжиття з тими напрямами, без їх розуміння та реалізації. Він не хоче розуміти, що відродження здорового поняття сходу, його традиції є перечисленням на наш рахунок всіх тих теперішніх, західних думок. П. Томашівський сучасного католицького Заходу не знає.

Коли римські архієреї так дуже радо приймали знову до катол. суспільности старих „русинів", то бачили в них тих, котрі іменно мають працювати над відродженням катол. сходу зі всіми його традиціями та над направленням всього того, що розлука церковна відємного спричинила. Дуже ясно висловлюють ту думку слова папи Климентія VIII, які він сказав до українських єрархів. Ми віримо, що папи римські мають належний та далековидний погляд на історію, та що ті слова висказані ще перед трьома віками і тепер мають свою вартість та відповідають сучасному нашому положенню і положенню цілої церкви. Як добрі східні католики, вірні цьому всьому, що становить давний катол. схід, ми можемо віддати і віддамо велику прислугу нинішньому релігійному життю на заході та на сході. Як перше, так і тепер маємо наші завдання релігійного характеру перед собою, і ті завдання в нічім не стратили на своїй актуальности — а навпаки. Всього того не хоче знати п. Томашівський. Він може й читав доволі праць представників т. зв. „action française", яку так дуже енергічно поборює теперішній папа Пій XI., зате, що вона голосить, будьто би католицька релігія була проявом тільки расово-латинської культури, та була тільки колесом при возі державного і національного життя.

Такі думки „action française" можна слушно назвати якимсь — свого роду — латинським православієм, яке, видно, подобається п. Томашівському. І він хоче сотворити на підставі тих елементів катол. життя, які йому подобаються, а які він відриває від цілости та відокремлює їх, які вигідні йому та згідні з його намірами, якесь галицько-українське західницьке православія під гегемонією якогось „святішого синоду", зложеного з малого числа „добраних" людей, чи якогось іншого товариства, що хоче задержати собі привілей доктринальної непогрішимости та заняти місце тих, які перед Богом і церквою відповідають за релігійне життя Галицької Землі. Так робили всі єрархи. І ті, що хотілиб найти у п. Томашівського, в його вище згаданих статтях, матеріяли до скарги на нього перед „Sanctum Officium" в Римі, моглиб, здається, сміло черпати матеріял до обвинувачень зі самих основ його релігійного світогляду, формулуючи їх у сентенції чи параграфи, які відтак моглиб підлягати римській цензурі.

Осип Петро Жевкладенко.

Памятник марш. Пілсудського в Коломиї і в Залісю.

У неділю дня 27. жовтня ц. р. в год. 11. відслонять памятник марш. Пілсудського в Коломиї. — На днях має бути відслонений торжественно памятник марш. Пілсудського в селі Залісю, (тернопільське воєвідство), що положене недалеко радянської границі.

Складайте жертви на оселю українських робітників пера.

З життя краківської громади.

Вечір живого слова й музики. — Академія в честь Л. Українки. — „Бояриня". — Пластове свято. — Пращання проф. І. Фещенка Чопівського. — Панахида в часі Зелених Свят. — Апель до українського загалу.

Друга половина цього року перейшла в житті українських культурно-освітніх установ у Кракові з меншим оживленням з уваги на кінцеві іспити академічної молоді. Одначе активність їх не пригасала, піддержувана старшим громадянством. Перша імпреза відбулася в дни 14. квітня заходом філії Союзу Українок, як „вечір живого слова й музики". Програма була така: 1) проф. Б. Лепкий відчитав один розділ „Полтави"; 2) А. Крижанівський власне оповідання п. з. „Автобіографія"; 3) Р. Ґоґульський відограв скрипкове сольо; 4) Д. Горняткевич виголосив вірш О. Бобикевича „В небі". Атракційною точкою вечора був відчит проф. Лепкого, попереджений цікавим змалюванням тла історичних подій 1709 р.

Відтак 11. V. влаштовано заходом секції студенток У. С. Г. академію в честь Л. Українки. Доповненням цеї академії була вистава „Бояриня" Л. Українки, устроєна 19. V. стараннями Союзу Українок. Вистава пройшла дуже успішно, до чого причинилася дбайлива режісерія С. Литвиненка, а не менше повна зрозуміння гра пп. О. Мілянівної в головній ролі й І. Паланиківної та п. С. Суходола. Дальше 2. VI. відбулося пластове свято, підготовлене гарно серед весняної природи в лісі поза Краковом.

Дня 15. червня краківська громада попрощала заслуженого громадянина проф. І. Фещенка Чопівського, котрий перейшов на новий пост директора гути на Горішньому Шлеську. Пращали його іменем місцевої „Просвіти" і кружка „Рідної Школи" п. С. Добрянський, від українців-професорів високих шкіл у Кракові промовив Б. Лепкий, відтак забрав голос в імени студентів Гірничої Академії інж. К. Кизима і врешті від Товариства Еміґрантів С. Суходол. Усім промовцям подякував проф. Чопівський у сердечних словах. Зокрема численно зібраному студентству подав він низку дуже актуальних рад-вказівок. Проф. Фещенко Чопівський звернув увагу, що теперішню пору ми повинні уважати за передишку, за час підготовчої, скріпленої праці до нашого зриву. Ми мусимо перш усього витворити з себе якнайбільше число фахових сил на кожній ділянці, бо зле буде, якщо нам забракне робучих рук. Опісля підніс відомий клич „Свій до свого", про що так часто забуваємо. Цьогож вечора прощала українська громада також своїх активних робітників пп. Слободяні́в, що перенеслися до Станиславова.

Черговим спільним торжеством була панахида підчас Зелених Свят, уладжена Українською Студентською Громадою на могилах 500 наших борців, що померли в таборі на Домбю. Свято звеличав прекрасною промовою п. сен.

Кандидати на нагороду Нобля.

Опікуни премії Нобля найшли в останніх роках один улекшуючий спосіб її призначення: вони приняли менш-більше за норму, щоби нагороджені письменники чергувались по національностям. При цій системі голос офіціяльних представників держав важить дуже багато. Виключно завдяки йому дістав нагороду Раймонт і Деледда, що таким робом легко позбулись контркандидатів-земляків, з поважнішими даними.

З другого боку північні літератури, найкраще відомі шведсько-норвеським установам, є в виїмково кориснім становищі. Тільки цією обставиною можна пояснити собі, що минулорічну нагороду дістала норвеська письменниця Сіґрід Ундсет, дарма, що недавно нагородили норвежця Кнута Гамсуна, а весь талант Ундсет не можна й прирівнювати з останніми кандидатами з інших країн, такими як нпр. еспанець Унамуно або Мережковський.

Цього року покищо Унамуна не згадують, хоча на Еспанію вже давно пора. Поруч Мережковського повторяють ще раз прізвище Ґоркого, який, правду кажучи, не дуже потрібує цієї нагороди і певно довкола неї не заходиться. Інша справа, що премія Нобля найчастіше приходить саме до тих, які не потрібують її матеріяльної помочі. А часто навіть духової.

Російська література, що мала і має неодного кандидата, знехтована досі комітетом Нобля з двох причин: 1) в її імені рідко хто виступав (Академія Наук у Петербурзі не була в згоді з великими письменниками, здебільша революційними), 2) російські письменники суперечили часто своєю творчістю заповітові Нобля, який домагався нагороди для письменника з ідеалістичним світоглядом.

Мережковський був би нині найсправедливішим кандидатом. Прим. його твір „Ліонардо да Вінчі" вистачає. Він не тільки мистець історичної повісти, що відтворює добу, але й психольоґічних портретів у повісти й драмі. Коли на черґу мала би прийти Німеччина, тоді Томас Манн здобуде найбільше голосів. „Академія поетів" може з рівним успіхом піддержати й Арна Гольца, автора „Фантазуса" й „Революції лірики", зовсім в Европі невідомого, дарма, що одного із предтеч того відломку сучасної поезії, який шукав її обнови в бунті проти надто легкої мельодії рим і надто готових літературних форм. Та Манн, автор „Буденброків" уже став нині клясиком для німців і заступає їм Фльобера.

Третя німецька кандидатура талановитої повістярки й поетки Рікарди Гух підорвала би авторитет премії Нобля захитаний таким вибором як Ґрації Деледда та Сіґрід Ундсет. Рікарда Гух навіває нині спомини сентиментального романтизму, без його пориву. Якщо діло в тому, щоби звеличати творчий ґеній жіноцтва, то сучасна література має на 100 відсотків вищі таланти: у Франції поетку Ноайль, повістярку Колет, в Англії Вірджінію Вульф або хоча би й Мей Сінклер.

Англія має ставити на кандидата славного Честертона, немов би хотіла зрівноважити признання премії його ідеольоґічному противникові Шовові. Честертон має навіть блиски ґеніяльности, але крім єдиної книжки „Ортодоксія", не дав досі ніодного вповні викінченого твору. Його детективно-сенсаційні повісти заломані в композиції, писані під напором фільософічних концепцій, які він викладає конще шоттижнево в публіцистичних статтях в „Ілюстрейтед Льондон Нюс". Найкращі його книжки це саме збірки таких нарисів на тисячні теми буденної фільософії.

Першим кандидатом Америки є Сінклер Люїс, автор „Бебіта" перекладеного вже на всі мови. Є це ще дуже молодий письменник з великими можливостями щодо дальшої продукції, але зіпсований уже газетною славою американської преси, що вся пахне бульварними сензаціями й рекламами.

Кандидатом з Італії є визначний історик Ферреро. Йому моглн би признати навіть мирну нагороду за аналізу психольоґії післявоєнної доби, після клясичних студій над старовиною. Кандидатом до мирної нагороди міг би бути і молодий німець Ремарк, автор першої повісти „На Заході нічого нового", що мала за останні роки єдиний у своїм роді успіх в Европі й Америці. Але Італія має безумовно більший ум як Феррера: критика, соціольоґа, естета й історика Бенедетта Кроче. Кандидатури Піранделя не ставлять мабуть тому, що він дійшов до слави й майна вже іншими шляхами.

Та здогади щодо кандидата з найбільше даними на премію майже безуспішні. Позакулісові впливи й тут грають чималу ролю. А якими шляхами йде підготовка прилюдної опінії про вартости кандидатів характеристичним прикладом може бути така проблема: „Газета Варшавска", що принесла цими днями статейку про актуальних кандидатів — Рікарду Гух, уважає, мущиною Рікардом і між дотеперішніми лавреатами, серед яких головно підкреслює католиків, називає Бенсона автора „Парадоксів католицизму", який ніколи не був навіть кандидатом на нагороду Нобля!

М. Р.

М. Галущинський. Тими поминками закінчили
фактично цілорічню діяльність українські куль-
турно-освітні установи в Кракові.
Не від речі буде тут згадати про найбіль-
шу болячку нашого громадянського життя в
Кракові. А саме, від хвилі обновлення читальні
„Просвіти" в 1922. р., ми тиняємося по чужих
хатах, найчастіше недоступних, темних, бо під-
наємці вагаються відступати кращі льокалі у-
країнським товариствам. Іноді буває таке, що
задля незалежних від нас причин тратимо на-
віть таку невибагливу домівку, не маючи по-
стійного місця на сходини. Тому виділ філії
Т-ва „Просвіта" в Кракові рішився купити на
власність хочби невеликий дім, щоби врешті
не бути залежним від неприхильних нам людей.
Шляхом складок зібрано вже деяку скількість
гроша, але до купна нам ще далеко. Може то-
му українське громадянство прийде нам із ма-
теріяльною помічю і схоче причинитися до бу-
дови тревалої осторої українства на далекому за-
ході, такої потрібної для оборони нашого ду-
ха. А ми маємо там ще й інші важні обовязки,
як прим. охорону тих 500 дорогих нам тлінних
останків на краківському кладовищі. Ласкаві
датки просимо слати на адресу члена виділу
„Просвіта" М. Новосільського, Краків, вул. То-
полева (Topolowa).

Дагор.

На господарські теми.

Праця над піднесенням тваринної продукції нашого села.

(Докінчення.)

Незалежно від того само населення мусить приступити до зорганізування тваринної продукції при кружках „Сільського Господаря" власними засобами. Далеко більше втрат має хліборобське населення через те, що веде годівлю сільсько-господарських тварин неорганізовано, як сама втрата гроша, який платить на піднесення тваринної продукції, а з чого не користає. Кожний видаток на зорганізування тваринної продукції повертається в розмірно короткім часі що найменше десятирократно.

Якщо ми будемо всьому приглядатися безчинно, то будемо чимраз більше віддалятися від спроможности поліпшення умов тваринної продукції і то тим більше, чим серіозніше будуть працювати чужі організації.

Чужі організації при допомозі державних засобів будуть втискатися і в наше село. Будуть насилати своїх інструкторів. Населення буде оплачувати тих інструкторів, а користи з цього як не мало так мати не буде. Правдива користь є лише тоді, коли свої господарські справи порядкує само населення, згуртоване у своїх власних організаціях.

Досі „Сільський Господар" розвинув ширшу діяльність в ростинній продукції. Щоби в тій самій мірі розвинути діяльність і в тваринній продукції, потрібно до цієї праці прикликати нових фахівців. Та тут на перешкоді стає недостача фондів на удержання тих фахівців. Ті фонди мусить достарчити само населення, згуртоване в кружках „Сільського Господаря" та установи, що стоять близько тваринної продукції.

Є це найвищий час приступити до організації тваринної продукції. Візьмім тільки під розвагу молочарський промисл. У всіх державах він сильно розвивається. Конкуренція стає чимраз тяжча. — В короткім часі наші молочарні не зможуть конкурувати з паровими молочарнями, які одинокі можуть дати продукт першої якости і знижити кошти перерібки молока. Однак парова молочарня потребує все достаточної кількости молока, щоби дорогі машини були як слід використані. Потрібну скількість молока можна буде для молочарні запевнити тоді, коли в окрузі молочарні буде дійсно молочна худоба і якщо вона буде годована так, що буде використана її повна продуктивність. Те все може дати тільки **контроля молочности** і її треба негайно заводити. Та це лише мала частина заходів у напрямі поліпшення й організації тваринної продукції.

Не менше важною як мол. рог. худоба справою є для сільського господарства ще й інші ділянки тваринної продукції напр. свинарство, вівчарство, птахівництво і т. д. — Все це вимагає наладнання й такої організації, щоби дійсно стало прибутковим. До кожної ділянки треба окремих фахівців і їх потрібно як найскорше поставити до праці.

Чим скорше це станеться, тим скорше дійдемо до мети. Відкладання цієї справи на пізніше побільшує наші втрати у ділянці тваринної продукції. Ми кращих часів не діждемося. Навпаки, сьогодні ще багато ділянок тваринної продукції можемо захопити в наші руки. Якщо ми цього не зробимо, зроблять це інші нашим коштом, але і користи з цього будуть виключно їх. Найкращі заходи в напрямі піднесення тваринної продукції можуть бути знівечені, коли не забезпечиться її перед стратами. Те обезпечення полягає у ветеринарній допомозі і допомозі на випадок загибелі худоби в наглих випадках.

Головно ця остання допомога є дуже актуальна тому, що на основі міністеріяльного розпорядку з дня 31. I. 1929. (В. З. ч. 13.) можуть повітові соймики зглядно повітові Ради ухвалити примусове обезпечення. Хто тільки трохи вдумається в практичне переведення такого примусового обезпечення худоби, мусить признати цілковиту недоцільність його. Живий інвентар стало і в дуже короткім часі зміняється. Тут потрібно частої контролі здоровля і вартости обезпеченого живого інвентаря. Це буде вимагати великих коштів, тому премії будуть доволі високі. Їх буде стягатися примусово, тим самим способом, як податки і це замість полекші, стане новим тягаром сільського населення.

Зовсім інакше представляється справа, як що її ведуть добровільні організації. Більшу частину праці виконує управа безплатно і члени оплачують лише мінімальні конечні видатки. Діяльність добровільної організації обмежується до одного села або кількох сусідніх. В інтересі кожного члена є, щоби не було надужить з боку несовісних членів і при добровільній організації є найліпша взаїмна контроля самих інтересованих членів. Все те забезпечує при мінімальних видатках користи для членів, не говорячи вже про виховуючий вплив добровільної організації на її членів. В краю находиться багато таких добровільних гуртків при кооперативах і кружках „Сільського Господаря". Треба старатися, щоби ці гуртки чи відділи стали постійними секціями при кружках „Сільського Господаря" і вели працю по одному пляну. Створенням широкої власної самодопомоги буде можна найкраще протиставитися заведенню примусового обезпечення.

Правда, все нараз годі зробити, але необхідно щось зробити. Добре почата дорога в одній ділянці вкаже дорогу до праці на інших ділянках. Так як в агротехнічній роботі працює вже цілий ряд агрономів, так і до зоотехнічної праці треба прикликати таку кількість фахівців, щоби при допомозі вже працюючих по повітах агрономів можна було обняти організацією всю тваринну продукцію. В тім напрямі повинен „Сільський Господар" найти повну підтримку самих своїх членів і споріднених інституцій як у достарчуванні засобів на удержання найконечнішого фахового персоналу, для ведення організаційної роботи в краю, так і в живій участи при переводженні плянів праці на місцях. В початках потрібний деякий вклад, який з часом напевно повернеться. Не зробити того вкладу для організаційної праці було би дуже неекономічно і зі шкодою для сільського господарства нашого населення.

Інж. д-р М. Холевчук.

Димісія французького уряду.

Французький уряд подався до димісії. Причиною була справа зовсім другорядна, а саме визначення дебати над закордонною політикою уряду на день 15. листопада, хоч уряд спротивився тому. За внесенням віддали 288 гол., проти внесення 277. Після обрахування голосів міністри з Бріяном вийшли зі салі, що на всіх зробило сильне враження. Коли на лавках крайньої лівиці почувся глумливий сміх, один із центр. послів звернув увагу, що нема з чого сміятися, вона не викликала ніякого спротиву. Нема сумніву, що утворити кабінет буде трудно. Більшість, що повалила кабінет, є не лише припадковою більшістю, але й вистарчає, щоби могла претендувати до створення кабінету та заступати більшість, яка від 1926 р. піддержувала постійно уряд Поанкаре, а пізніше Бріяна.

Вечером Бріян із товаришами прийшов до Елізейської палати, щоби вручити президентові Думергові димісію цілого кабінету. Президент Думерг приняв димісію кабінету Бріяна і дня 23. жовтня почнуться наради з провідниками партій.

Зміни в львів. грод. старостві.

Зачувати, що на днях наступлять зміни в львівськім гродськім старостві. І так: референт публичної безпеки Вагнер буде перенесений до президіяльного виділу в воєвідстві, а його реферат одержить Бехметюк. Пресового референта Рудека перенесуть до Любачева як заступника старости, крім того перенесуть до одного із старост радн. Галенського. До львівського гродського староства перенесуть із Жовкви референдаря д-ра Вищатицького, який одержить пресовий реферат.

Мін. Пристор у Перемишлі та Львові.

Дня 22. жовтня веч. приїхав до Перемишля та Львова міністр праці й сусп. опіки полк. Пристор. З ним їдуть дир. департаменту Шубартовський, директор гол. уряду обезпечень Гетель і особистий секретар ротм. Лубенський. Мін. Пристор буде 23. жовтня в Перемишлі, а 24-го у Львові та люструватиме підчинені йому інституції.

Крадіж в італ. амбасаді.

„Фос. Цтг." повідомляє, що італійський амбасадор у Берліні гр. Альдоранді Марашоті поїде на відпустку, з якої вже не вернеться на це становище. Рівночасно з амбасадором відкликали дотеперішнього рад. амбасади Роко та трьох лег. секретарів. Відкликання це, як кажуть, є наслідком деяких техн.-адм. непорозумінь між берлінською амбасадою й центр. італ. інстанціями. Як наслідника на становище амбасадора називають дотеперішнього італ. амбасадора в Москві д-р Черуті. Соц. „Форвертс" пише, що причина відкликання амбасдора є в звязи з невиясненою досі продажею в іт. амбасаді тайного шифрового ключа.

Вальдемарас готовить держ. переворот?

АВС. повідомляє з Риґи, нібито старшини 2. п. п. в Шавлях зажадали від през. Сметони повороту Вальдемараса до чинної служби. У Ковні є прихильний Вальдемарасові дивізіон панц. авт. і лет. парк.

Акад. сенат ковенського університету відкинув Вальдемарасову просьбу у справі повороту на проф. катедру.

Кроваве віче НД.

Дня 22. жовтня на пос. вічу НД. у Львові при вул. Зіморовича промовляв голова клюбу проф. Рибарський на тему політ. положення. Гурток із 30 осіб демонстрував проти промовц. Прийшло до кровавої бійки, якій кінець зробила поліція. Акад. Врубель зголосився на ратстацію з 2. цм. раною на голові.

З життя наших установ.

Загальні збори Української Видавничої Спілки.

В неділю, 20. жовтня в 11. годині ранку відбулися в салі засідань Т-ва „Просвіта" звичайні загальні збори кооперативи з обм. пор. у Львові п. н. „Українська Видавнича Спілка".

Збори відкрив заступник голови Надзірної Ради проф. д-р І. Раковський. Звіт з діяльности зложив член управи дир. Осип Навроцький. Українська Видавнича Спілка, що виявляла перед війною велику й ріжнородну видавничу діяльність, не могла її розвинути в таких самих розмірах по війні наслідком недостачі відповідного капіталу. Спілка відновила тільки видавництво журналу „Літературно-Науковий Вістник". Спершу видавання журналу йшло важко, але останніми літами вже виплачувалося. Цього року було у видавництві 180 золотих чистого зиску, який у цілости збори приділили до резервового фонду. Звіт приняли збори до відома. На внесення контрольної комісії уділено Управі абсолюторію.

З черги прийшла на порядок точка перевибору Надзірної Ради. По пятимінутовій перерві збори вибрали на внесення посла О. Луцького таких членів Надз. Ради: сен. М. Галущинського, головою; Ю. Полянського, заступником голови; В. Дорошенка, секретарем; д-ра М. Бурачинського і Мих. Корчинського, членами Ради. Заступниками вибрані: д-р Щуровський і д-р Макарушка.

По виборах провід зборів обняв сен. М. Галущинський. До слова прийшов пос. Луцький і висловив на адресу Надзірної Ради побажання, щоби вона подбала разом з дирекцією про витворення сприятливої та прихильної атмосфери біля Літературно-Наукового Вістника. Потім п. Матчак висловив на адресу Надз. Ради побажання, щоби вона підготовила скоро надзвичайні загальні збори для зміни статуту в напрямі піднесення висоти вкладки, бо дотеперішня (6 зол.) є в такому видавництві анахронізмом. Збори на тім і закінчилися.

Надзірна Рада відбула заразже по зборах засідання, на якому директорами спілки іменувала: пп. О. Навроцького і Постолюка, а їх заступником п. Л. Лепкого.

Комуністичні авантюри в Варшаві.

Дня 19. ц. м. в Театрі Камінського у Варшаві відбулося робітниче віче, зорганізоване П. П. С. Віче було присвячене справі міжнародної солідарности робітничих професійних організацій і справі відношення міської управи до робітничих товариств. У вічу взяло участь майже 3.000 робітників. Підчас промов членів П. П. С. до салі увійшла комуністична боївка і домагалась допустити до голосу комуністів. Учасники віча запротестували, тоді прийшло до бійки між комуністами і П. П. С. Бійку припинила поліція. За кілька годин комуністи влаштували демонстрацію і вибили вікна в домах учасників віча та почали авантюру перед будинками вязниці. Богато комуністів опинилося у вязницях, чим авантюри закінчились. Підчас тих авантюр було кілька осіб легко ранених.

Заява.

Супроти тенденційно злобних вістей, поширюваних про те, що я записала мого сина, Івана, до польської школи, вважаю моїм обовязком довести до відома Громадянства, що слідує: Коли завели надії на заснування математично-природничих відділів при українській гімназії у Львові, я рішилася записати мого сина до математично-природничого типу гімназії з польською мовою навчання. Зробила я це після засягнення опінії серед рідношкільних кругів та наших освітніх діячів, які потвердили мій погляд, що українські громадяни можуть віддавати свої діти до польських шкіл тоді, коли нема таких типів українських шкіл (себто шкіл математично-природничих і промислових) та що навіть лежить в національному інтересі не обмежуватися у вихованні української молоді виключно до клясичних гімназій, але навпаки слід спрямовувати її до реальних і фахових типів шкіл. На моє рішення віддати дитину до чужої математично-природничої гімназії вплинуло те, що мій син проявляє великі здібности в природничих науках. Одначе коли громадська опінія приняла цей факт з невдоволенням, а люди злої волі використовують його, щоби шарпати мою честь, я відібрала мого сина з математично-природничої гімназії з польською мовою навчання.

Пос. Мілена Рудницька.

НОВИНКИ

— **Фотограф Янушевич, вул. Вінцентого Поля ч. 1. (бічна Зеленої), Тел. 5960.** 235 8—?

— **Конфіската „Діла".** Число 234. „Діла" з дати: неділя, 20. жовтня ц. р. заняло львівське Городське Староство за статтю п. н. „З польських справ". Це вже 26. в цьому році конфіската нашого щоденника.

— **Недуга д-ра Володимира Охримовича.** Вже більше тижня важка недуга привязала до ліжка відомого нашого громадського і політичного діяча д-ра Володимира Охримовича. Стан недуги серіозний. Одночасно лежить у ліжку, теж поважно недужий, одинокий син д-ра В. Охримовича Андрій. Ділячись цією сумною вісткою з українським громадянством, бажаємо заслуженому нашому діячеві та його синові найскорішого видужання, чого напевно щиро з нами бажає і вся українська громада.

— **Пожежі.** В Милятичах коло Львова вибухла пожежа в будинках Івана Вербера і перенеслась на інші будинки. Згоріло 7 господарських забудовань. — В Любиню коло Яворова згоріли 2 доми і 13 господарських будинків. — В Борщичах, коло Бібрки згоріла хата і стодола Івана Матеньчака.

— **Три роки вязниці за крадіж валізки.** Педжаторожний суд у Львові засудив 27-літнього Едварда Соху на три роки вязниці за крадіж валізки, в якій було 4701 золотих і 1500 долярів. Цю валізку обвинувачений вкрав минулого року у Вітольда Залевського в поїзді, на лінії Львів—Белзець.

— **Кривава хроніка.** В Липю, коло Ряшова парубки застрілили Людвіка Бонка; в Стрині коло Самбора, парубок Олекса Цимбала застрілив свою зрадливу наречену Марію Попадин. — В Сороках під Львовом Дмитро Козиборода й Іван Сукіх забили палицями Миколу Островського.

— **Директорка семинарії перед судом.** Дня 21. X. ц. р. перед судом присяглих в Соснівци відбулася розправа проти директорки учительської семинарії в Заверті, Станислави Кшемянової за дефраудацію державних грошей в семинарії. До розправи покликано майже 300 свідків, переважно учениць семинарії.

— **Концерт Любки Колессівної в радіо.** Відома українська піяністка Любка Колессівна дає дня 23. жовтня концерт для радіостації в Мінхені, що й оголошено в програмах на той день. Звертаємо на це увагу наших аматорів радія.

— **Арештування княжни Пузиніни.** Недавно арештовано княжну Пузиніну, обвинувачену за обман й зловживання на шкоду ріжних торговельних фірм у Львові, а то: фірми Самуеля Штернбаха при вулиці Сапіги ч. 69, складу машин до писання Бльок-Брун при вул. Пілсудського і торгівлі Люблінгера, вул. Крашевського 15. В торгівлі Штернбаха, княгиня Пузиніна закупила векслями на 1668 зол., а пізніше виявилось, що ці векслі були фальшиві. У фірмі Бльок-Брун ця княгиня допустилась обману на спілку з графом Конарським, купуючи для грецько-католицької капітули машини до писання на суму 2100 долярів. Колиж фірма не погодилась видати тих машин, тоді граф Конарський випозичив одну машину до писання і досі не звернув її згаданій фірмі, ані не видав грецько-католицькій капітулі. Також у фірмі „Текстополь" княгиня Пузиніна платила фальшивими векслями, виданими на імя своєї дочки, власниці маєтків у Станькові коло Стрия. Виявилось також, що граф Конарський оперував чеками, що не мали жадного покриття. Княгиня Пузиніна при слідчім переслуханні зізнала, що вроджена вона 1864 року в Довжанці, пов. Тернопіль і що важкий матеріяльний стан і брак праці приневолив її покористуватись векслями своєї дочки. Княгиня перебуває досі у вязниці.

— **Леопольд Штаф дістав літературну нагороду м. Львова.** На останнім засіданні „Комітету літературних нагород ім. Корнеля Уейського" у Львові, одноголосно признано нагороду на 1929 рік, в сумі 7.500 золотих Леопольдові Штафові.

— **Ще одно дике племя.** Американський антрополього Льойд Уарнер вибрався на кошт фундації Рокефеллера на північні побережа Австралії, де на Крокодильних Островах винайшов нове, досі невідоме дике племя, що живе й тепер в умовах і з культурою камінної доби. Одинокою зброєю того племени є спис із камінним вістрям а лук є там досі невідомий, очевидно про рушницю нема й мови. Населення цих островів живе поліґамічно, не знає жадної релігії, більшу частину праці виконують жінки. Алькоголь і тютюн є тут невідомі, але це племя всеж курить люльки, наповнені листями тамошніх рослин, подібних до тютюну.

— **Пожежа вязниці.** В Тамерфорсі вибухла пожежа вязниці, яку вдалося скоро погасити. Виявилося, що огонь підклали вязні, щоби використати пожежу для своєї втечі, але їм це не вдалося.

— **За вбивство батька.** В Інсбруку закінчився процес Филипа Гальсмана, який на прогульці скинув батька зі скелі і тим чином вбив його. Суд засудив його на 4 роки вязниці. На розправі були присутні мати і сестра обвинуваченого, які почувши присуд, зімліли. Натомість публика приняла присуд оплесками.

— **Дорога марка.** На відкритті конгресу філятелістів у Бермінгамі продано марку занбейського острова Монфонс за 1450 фунтів штерлінгів. Марка ця то одна з найстарших марок занбейських кольоній, а купив її теперішний англійський король.

— **Знов „Ґотт ергальте!"** Соціялістична преса повідомляє з Відня, що австрійські фашисти хочуть вернути в Австрії давний австрійський гимн „Ґотт ергальте" і зробити його знов державним гимном.

— **Арештування німців на Поморю.** Недавно писала преса про арештування німецьких скавтів у поморських містах в Польщі, а сьогодні приходять вісти, що в Бидгощі в звязку з цею справою переведено ревізію в урядника німецького соймового бюра Кляйса Вінтера фон Рітдена, якого арештовано. Він є горожанином Вільного міста Данціґа. В арешті перебуває також шкільний радник Гайдельк і презес організації німецьких скавтів у Бидгощі, Мільке та член скавту д-р Буркгардт. Переведено ревізії в канцелярії сенатора Гассбаха в Тчеві і в редакції „Поммерхер Таґблятт" та в редактора Мартинього.

— **Арештування комуністів на Горішнім Шлеську.** На терені Горішнього Шлеську арештовано 3 членів центрального комітету польської комуністичної партії. Імена арештованих поліція держить в тайні.

— **Антирелігійний університет.** В Ленінграді відкрито університет, якого головним завданням буде боротьба з релігійним світоглядом і церковною наукою. Цей університет утворив союз робітничих, професійних організацій.

— **З радости збожеволів.** З Калькути пишуть, що один шукач дорогих каменів найшов біля Перського Заливу кілька перел, вартости 50 тисяч фунтів стерлінгів. Коли йому виплатили ту суму грошей, він з радости збожеволів і його відвезено до дому божевільних, а гроші забрала його родина.

— **Скільки було жертв світової війни?** Остання статистика начисляє, що підчас світової війни згинуло 10 міліонів осіб, а 21 міліонів було ранених. Сама Німеччина втратила у війні 4,248.158 осіб, Австрія 1,500.000, Росія 2,500.000, Англія 743.702, Франція 1,358.872, Італія 496.922, Сербія 690.000, Америка 56.618 осіб. Це тільки статистика вбитих, а ранених як ми вже згадали було в цій війні 21 міліонів осіб.

— **Ремарк про свою майбутню творчість.** Славний сьогодні в Европі автор твору „Ім вестен ніхтс нaєс" Ремарк, в розмові з редактором льондонського „Обсервера" заявив, що має намір написати ще один твір, який буде й останнім його твором. В цьому творі він хоче змалювати повоєнні типи, що вернувши з поля бою, не в силі приноровитись до життя в мирних обставинах. Після написання другого твору Ремарк хоче усунутися в тишину і віддалитися від того шуму, який окружив його після видання твору „Ім Вестен ніхтс Наєс". Ремарк сказав також, що він взагалі не читає всіх тих нападів у пресі, які звернені проти нього за його попередній твір, бо на його думку ті, що нападають на нього, не розуміють його повісти.

Зі спортового життя.

Будова Всеукраїнського Центрального Стадіону. Секретаріят ВУЦВК-у розглянув питання про будову в Харкові всеукраїнського центрального стадіону для великих спортових свят і змагань. Секретаріят ВУЦВК-у признав за потрібне включити будову стадіону до пятилітки і вести роботи з таким темпом, щоб закінчити його в найближчих 2 роках. Раді Народніх Комісарів доручено передбачити в бюджеті на 1929—1930 р. певні фонди на цю мету. Ухвалено також запропонувати харківському окр. виконкомові і міській раді включити до своїх будівничих плянів потрібні фонди на спорудження стадіону.

Український спортовий клюб у Скрентоні здобув мистецтво.

Український Спортовий Клюб „Льви" (Лайонс) у Скрентоні, Па., здобув мистецтво на 1929 р. у Федеральній Лізі. Цей Клюб змагався завзято вже в 1927 і 1928 році, щоби здобути мистецтво, аж остаточно цього року таки добув його. Вся американська преса в Скрентоні широко описувала українську перемогу.

Дужання в спортовім цирку.

В понеділок був цирк знову виповнений по береги. В рішаючій боротьбі Штекера з Пошофом признано перемогу першому, хоч Пошоф провадив у боротьбі на пункти 2 : 1 і потребував ще видержати тільки чотири хвилини в цьому в становищі. Причиною такого рішення суддів було те, що Штекер, який увесь час боровся небезпечно, по 1 год. і 6 мін., бачучи свою програну, в злости перекинув Пошофа з цілою силою через барієру так, що зденервований і приголомшений Пошоф не хотів за ніяку ціну виступити до закінчення боротьби. Дві інші пари: Стібор поклав Бена, Петрович мурина Сікі.

Нині, в середу, передостанній день дужань для устійнення черги нагород. Усі дужання рішаючі. Змагаються: Штекер-Аренс елімінаційна з огляду на рівні точки, Петрович-Пошоф та американська боротьба Сікі-Стібор.

Дописи.

ДОБРОМИЛЬ. (Свято „Просвіти" в Добромилі. — Посол „Стронніцтва Хлопского" і бурмистр Я. Павловський викидає на вулицю Українську Захоронку). Дня 15. IX. ц. р. святкувала Добромильщина 60-ліття „Просвіти". На свято прибуло численно селянство і то з найдальших гірських закутин повіту, інтеліґенція світська і духовна. Такої непроглядної маси народу Добромиль давно вже не бачив. По Богослуженню, яке відправив о. декан Маринович і на якім він виголосив святочну проповідь, уставився величавий похід. Чоло походу творила кінна бандерія з Ляцька і Старяви. Відтак ішла орхестра з Радиміна, а за нею філіяльний виділ з відпоручниками тут. установ, між ними і посол д-р В. Загайкевич. Відтак ішли чвірками маси народу, якого начислено около 6 тисяч. Підчас походу, який прямував з церкви через ринок, а відтак головними вулицями Добромиля на город „Народнього Дому", співали весь час вишколені селянські хори з Війська і Старяви. Весь город „Нар. Дому" й естрада, на якій відбулась святочна академія, прибрані зеленими фестонами і жовто-синіми хоругвками, не могли примістити всіх учасників. Академію відкрив голова філії о. Горацький, що привитав усіх

присутніх і пояснив ціль і значіння свята. В програму академії окрім того входили: декламація сел. Уляновського, промова адвоката д-ра Ільницького з Бірчи про значіння і роль „Просвіти", продукції сел. хорів з Військa і Старяви, які надзвичайно гарно відспівали низку пісень, за що збирали рясні оплески. На закінчення промовив посол д-р Загайкевич, якого промова викликала сильне вражіння на всіх присутніх, після чого понеслася з тисячних уст народу могутня пісня: „Ще не вмерла". Пополудні цьогож дня відбувся в городі „Нар. Дому" фестин, на якому ще раз виявили свої гарні продукції оба хори з Військa і Старяви, як також орхестра з Радимна. Вечером відограв місцевий амат. кружок при співучасти своєї смичкової орхестри в салі „Нар. Дому" бездоганно істор. драму „Невольник". — Актуальною справою, яка заінтересувала й порушила до живого громадянство Добромиля, це виключення на вулицю Української Захоронки з гром. дому в Добромилі бурмистром і послом Я. Павловським. Для вияснення справи слід подати отсе: В р. 1898 тодішній бурмистр Добромиля д-р Цвікліцер основав захоронку і ведення її поручив СС. Василіянкам, які — був певний — виконуватимуть усі вложені на них обовязки й учитимуть польських дітей польської молитви. На ту ціль відступила тодішня громадська рада Добромиля гром. дім з городом і крім того рішила рік-річно виплачувати як дотацію 400 К і опал для захоронки, яку досі вели СС. Василіянки і в якій були рівнож і діти польської народности. Останніми часами дотація гром. ради виносила 300 зол. річно, але й ця допомога, як взагалі ціла захоронка була сілю в оці всіх тут. польських шовіністів від довшого часу. В р. 1929 рішила гром. рада знова виплатити захоронці 300 зол. Тимчасом сталося диво. В прелімінарі гром. бюджету появилась нечайно позиція 300 зол. на захоронку, але вже з дописком на сироту Залуцьку і внаслідок цього бурмистр посол Павловський дня 1. IV. 1929 здержав виплату рати захоронці, а виплатив лише рату на сироту Залуцьку, яка окремо від кількох літ побирала підмогу гром. ради. Відтоді саме датується нагінка бурмистра Павловського на українську захоронку. Ще й до того ведений від р. 1924 судовий спір громади Добромиль проти захоронки за віддання в посідання дому і городу по тричі змінених вироках суду в Добромилі закінчився цього року по думці домагання позву. Не від річи буде додати, що на останню судову розправу в окр. суді в Перемишлі явився сам бурмистр і посол Я. Павловський в асисті двох адвокатів. Треба було бачити, з якою насолодою приглядався бурмистр і посол Павловський суд. викиненню СС. Василіянок з гром. хати на вулицю, чим викликав велике обурення серед тут. громадянства, а для більшої безпеки стягнув навіть державну і гром. поліцію. Фотографа Кірика, який хотів зробити знимку на памятку отсього „геройського" поступку бурмистра, арештовано. Чимало народу злетілось на це видовище. Дивне при тому, що вищі духовні власти байдужі на цей поступок бурмистра і мало інтересуються цею справою, на що є докази. Одно вдоволення тепер, а саме: усе українське громадянство без виїмку тепер прозріло і пізнало наскрізь „хлопського" посла інж. Павловського з його демаґогічними кличами: „Bratajmy się, chłopie!" Пізнали його й ті наші громадяни, які переконували наших членів гром. ради в Добромилі, що на бурмистра найбільше надається і повинен ним бути Павловський. Тимчасом він нам заспівав ось яку пісоньку!

БУЧАЧ. (Велике досягнення нашої кооперації). В дні 6. жовтня ц. р. відбулися в Бучачі два свята: ювилейне свято „Просвіти" і свято кооперативне, звязане з посвяченням власного дому. Свято почалося Службою Божою, яку відправив о. прал. Куницький в окруженні численного духовенства. Прегарну проповідь, повну віри у ясне майбутнє нації, виголосив о. Вол. Мельник. Після того перейшов головними вулицями Нагірянки й Бучача величавий похід, в якому взяли участь тисячні маси народу. Похід імпонував усім, як своїм, так і чужим. Такого походу Бучач уже давно не бачив. При посвяченні кооперативного дому, який є великим досягненням бучацького Повіт. Союзу Кооператив саме у 5-літтє його діяльности, промовляли: голова Надзірної Ради ПСК. о. Іван Галібей, о. прелат Куницький від Української Парл. Репрезентації, дир. Мартюк від ПСК. з Копичинець, ред. З. Пеленський від РСУК. зі Львова, д-р М. Гринів від бучацької філії „Просвіти", д-р І. Бощюків від „Сільського Господаря" і директор ПСК. у Бучачі п. Демянчук, що закінчив низку привітів подякою всім учасникам свята. Дім ПСК. у Бучачі — це широкі забудування з дуже просторою й догідною площею (зараз біля т. зв. чорного моста). Управа ПСК. може бути горда задля довершення отсього великого діла!

Свій.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Середа, 23. Х., год. 7.30 веч. „Це можем розказувати своїй бабці".

Четвер, 24. жовтня, год. 7.30 веч. „Це можем розказувати своїй бабці".

Пятниця 25. Х. год. 7.30 „Це можем розказувати своїй бабці".

Малий Міський Театр:

Середа, 23 Х., год. 7.30 веч., „Радість кохання", прощальний виступ М. Горчинської.

Четвер, 24. жовтня, год. 7.30 веч. „Процес Мері Деген".

Пятниця 25. Х. сод. 7.30 „Процес Мері Деген".

Кіна.

Аполло: Місто кохання (Іван Петрович).
Касіно: Золоте пекло (Дольорес дель Ріо)
Кольосей: Рамонин нашийник (Еді Польо).
Лев: Князь студент (Рамон Новаро).
Маруселька: Трикратне весілля
Оаза: Голубиця (Норма Тальмедж)
Палас: Буря над Азією (реж. Пудовкіна).
Пан: Пікаділі (Анна Мей Вонг).
Пасаж: Білий Орел (Кен Мейнард). Американська комедія і Ґомонтів тижневик.
Стилеве: Кохання еспанки.
Фатаморгана: Шегерезада (Марселя Альбані, Ів. Петрович).
Химера: Мусиш зі мною оженитися! (Клара Бов).
Утіха: Хатина дядька Томи.

Спортовий цирк.

Міжнародні змагання в дужанні в цирку при вул. Коперника ч. 33. Початок щодня год. 8.30 веч.

Програма радіо.

Середа 23-го.

Варшава (1411,7) 16.15 Програма для дітей.
Краків (312,8). 16.45 Концерт грамофонових плит.
Познань (334,8) 18.15 Мандоліновий концерт.
Катовиці (408,7). 17.45 Концерт з Варшави.
Вильно (385) 18.20 Польські пісні.
Гельсінгфорс (221,4) 19.26 Спів і 18.45 Сонати.
Бреслав (253) 20.30 „Матушка Россія".
Лайпціґ (259). 19.30 Військова орхестра.
Братислава (279) 16.30 Концерт Гайдн і Двожак.
Талін (296) 20.00 Оперетова музика.
Брно (341,7) 22.15 Танкова музика.
Льондон (356,3) 16.45 Камеральний концерт.
Штутгарт (360) 20.00 Славянський вечір.
Гамбург (372) 20.00 Вечір пісень і рецитацій.
Франкфурт (390) 21.30 Органовий рецитал.
Берн (403) 21.00 Народня музика.
Берлін (418) 16.20 Концерт солістів.
Лянгенберг (473) 17.35 Концерт зі Штутгарту.
Прага (487) 20.00 Симфонічний концерт.
Брюссель (509) 21.05 Популярна музика.
Відень (516,3). 16.00 Концерт орхестри Досталь.
Мюнхен (533) 20.30 Концерт Любки Колессівної.
Будапешт (550). 20.00 Мадярські пісні.
Ковно (1935) 21.00 Концерт.
Ленінград (1000) 12.00 Робітничий концерт.
Париж (1725). 21.35 Концерт.

Четвер 24-го.

Варшава (1411,7). 12.30 Шкільний концерт.
Краків (312,8) 17.15 Гутірка для пань.
Познань (334,8). 20.30 Вечірній концерт.
Катовиці (408,7). 17.45 Концерт з Варшави.
Вильно (385) 19.10 Весела авдиція з повісти Лейкіна.
Гельсінгфорс (221,4) 18.15 Спів.
Бреслав (253) 16.00 Твори Чайківського.
Лайпціґ (259) 16.30 Веселий концерт солістів.
Братислава (279) 16.30 Солістка Ґревенова.
Талін (296) 19.00 Вечір Франца Ліста.
Брно (341,7) 19.05 Концерт радіорхестри.
Льондон (356,3) 17.05 Солісти.
Штутгарт (360) 20.00 Концерт фільгармонії і солістів.
Франкфурт (390). „Оберон" романтична опера.
Берн (403). 19.30 Година швайцарських авторів.
Берлін (418). 17.30 Смичковий квартет.
Лянгенберг (473) 20.00 Легкий концерт.
Прага (487). 16.30 Камеральний концерт.
Брюссель (509) 21.00 Концерт з Амстердаму.
Відень (516,3). 19.30 Концерт державної опери.
Мюнхен (533). 17.30 Камеральний концерт.
Ковно (1935) 19.40 Вечірний концерт.
Будапешт (550). 19.30 Оперткова музика.
Ленінград (1000). 12.00 Робітничий концерт.
Париж (1725) 19.35 Авдиція Pathe.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Український Наддніпрянський Хор Д. Котка:
Середа, дня 23. Х. Копичинці. 729 1-1

Замісць повідомлень про моє вінчання з панною Єлисаветою Сирківною, складаю 25 зол. на „Рідну Школу" а 25 зол. на інвалідів У. Г. А. — Інж. **Меркун Павло.** 760

З приводу місяця книжки улаштовує Жіночий Кружок ім. Ганни Барвінок ширші сходини своїх членів з відчитом д-ра В. Щурата на тему: **„Найпопулярніша книжка наших прадідів і прабабунь".** Відчит відбудеться в суботу 26. ц. м. о 6-ій годині вечером в домівці при вул. Мохнацького 12. Просимо о численну участь. 762 1-2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха** Львів, пл. Марійська ч. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні жіночі годинники переробляємо на ручні. 618 10—?

БРИЛЯНТИ, також іншу біжутерію купує по висовій ціні Домбровскі-Розважевскі, Львів (Готель Жоржа) Академічна 2 619 5—?

ВПОРЯДЧИЦЮ (веркфірерку) прийме хемічна фабрика особу 30, не висше 40 літ, здорову, проворну, довірену. — Зголошення з референціями до Адміністрації „Діла" під „хемічна фабрика". 750 3 3

ПОТРІБНА у Львові для 7-літнього хлопчика особа спосібна, кваліфікована учителька гри на фортепяні (піяніні). — Письменні зголошення приймає Адміністрація „Діла" під „Музикальний". 762 1-2

ІВАНЦЮ прийдь негайно. — Ірина. 759 1—1

ЮРКО ПАЛІЙ в Райськім, ур. 1900 р. уневажнює зґублену військову книжечку, видану П. К. У. в Сяноці. 751 3—3

ГІМНАЗІЙНИЙ АБІТУРІЄНТ обіймає лекцію з нижчих клас гімназійних або зі школи вселюдної на провінції або в місті. Зголошення слати до „Діла" під „Потребуючий". 763 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціаліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
438 Пересвітлення Рентґеном. 38—?

Конкурс.

Спілка ощадностей і позичок в Тернополі вул. Міцкевича ч. 29. потребує урядовця, обізнаного з веденням кредитової кооперативи, спосібного до ведення ощадностевої пропаганди. Урядовець буде принятий з днем 1. листопада 1929 р. на услівях після умови. Подання з залучниками вносити на повищу адресу.
749 3—3 Управа.

Ширіть наш часопис!

Накриття Fragets, Hennenberga і інших найліпших фабрик по фабричних цінах 577 у МАНДЛЯ, вул. Коперника 14. Напроти Кіна Коперник.

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Філії „Сільський Господар" в Дрогобичі відбудуться дня 4 падолиста 1929. в салі Народнього Дому в Дрогобичі в год. 11. рано.

Порядок нарад:
I. Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів.
II. Звіт з діяльности Філії за діловий рік і внесок Контрольної Комісії на уділення абсолюторії уступаючому Виділови.
III. Реферат інж. І. Несторовича про молочарство.
IV. Вибір нового Виділу.
V. Внески і запити.
Кожний Кружок вишле відпоручника.

За Виділ:
Володимир Чубатий, голова. 761 Олекса Сосюк, секретар.

591 3—3
Одинокою розрадою дома чи в місті, чи десь в глухому селі це **РАДІО-АПАРАТ,** який дістанете на догідних услівях в одинокій українській фірмі **ДОРОЖОВЕЦЬ і ЗАТЕИ** Львів, Чарнецького 3. Телефон 6—74.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.